

del osv. dog et Underskud, som skal dækkes af Salg af Obligationer til Udlandet, med andre Ord en stigende Landgæld. Og det er betegnende at se de Bekymringer, som Nationalbankens Direktion nylig har givet Udtryk, da den pegede paa det højst beklagelige Faktum, at der i det sidste Bankaar er indbragt her i Landet henved 100 Mill. Kr. udenlandsk Kapital, som alle ere forsvundne, have været som Draaber paa en hed Sten. Der synes at være et Hul i Bunden, hvor al den indflydende Kapital igen flyder ud, og dette — det kan ikke nægtes — tyder paa, at der et eller andet Sted maa være en Fejl, en Lækage. Til syvende og sidst have vi jo kun Nationalbanken at stole paa. Dens Guldbeholdning gaar imidlertid mere og mere ned. I Stedet for at Banken skulde kunne styrke sine Reserver, maa den med Bekymring konstatere, at Landets Guldbeholdning bliver mindre og mindre. Dette tyder paa, at der er noget forkert, og det er da efter min Formening noget saare skæbnesvangert, at man under saadanne Forhold kan gaa til en Toldreform, der ikke alene bortkaster Millioner af Statens Indtægter, men ogsaa udsætter Landets Erhvervsliv for saa store Farer som den Toldlov, vi nu have faaet.

Den højtærede Finansminister udtalte herom, altsaa om det Tidspunkt, hvorpaa vi fik Toldloven, at man maatte huske paa, at baade denne og de store Udgiftslove, Lønningenslove og Jernbanelovene osv., gennemførtes i en Tid, hvor man stod lige ved Afslutningen af en mægtig økonomisk Opgangsperiode, og senere siger han: „Saa skete der tilmed det, at de slette Tider herhjemme satte ind med fuld Kraft, netop som Lovene vare gennemførte, og i høj Grad skærpede Virkningen af den i Forvejen saa vanskelige Overgangstid, som fulgte efter vor Skattereforms Gennemførelse.“ Jeg maa sige, jeg har hidtil opfattet den højtærede Finansminister som en bedre Historieskriver end Historieskaber; men dette forekommer mig at være urigtig Historieskrivning. Det faktiske Forhold er det, at vi herhjemme i Danmark allerede stod i Krisen i Slutningen af Aaret 1907; man taler her om, at hvad der skete i 1909—10, skal være Eftervirkningerne af Krisen, men man maa da glemme, at denne, som sagt, ligger helt tilbage i 1907. I Slutningen af 1907 stod vi faktisk midt i Krisen. Der skete den Gang det meget betegnende, at man maatte give Nationalbanken Lov til for den samme Guldbeholdning at udstede et større Antal Sedler. Ved Resolution af 22. November

1907 maatte man for at hjælpe paa Landets slette Betalingsbalance gaa til med et Pennestrøg at tillade Nationalbanken at udstede for adskillige Millioner udækkede Sedler, saaledes at den med en Metalfundering af 81,57 Mill. Kr. kunde udstede lige saa mange Sedler som tidligere med en Metalfundering af 96,45 Millioner. Umiddelbart efter kom da ogsaa den krisehøje Diskonto af 8 pCt., og i Februar 1908 falder saa Bankkrisen, som kun er det symptomatiske Udtryk for den Krise, hvoraf Landet allerede faktisk havde lidt i Sommeren 1907. Og hvorpaa beroede denne Krise? Den beroede simpelthen derpaa, at Samfundet havde anlagt sig paa et Laanesystem, saaledes at man stadig bragte Balance ved at stifte nye Laan, gøre ny Gæld, og i det Øjeblik, man ude i det store Europa ikke vilde laane os mere, men pludselig var saa uforskammet at sige til os: Nu ville vi ikke blot ikke laane jer mere, men begynde at have nogle Penge tilbage, saa brast det hele sammen. Det er en Kendsgerning, man ikke kan komme ud over. Og efter at saa oven i Købet selve Bankkrisen og Børskrisen havde kundgjort det for alle i Februar, gaar man i Maj hen og laver en ny Toldlov, hvorved man kaster bort Millioner af Statsindtægter og føleligt svækker Landets Erhvervsliv. Er der noget, der har været skæbnesvangert i Danmarks økonomiske Historie, turde det være dette. Og det kan ikke nytte noget bagefter at sige, at den Gang stod man ved „Afslutningen af en glimrende Periode“. Nej, den var forlængst afsluttet, og ingen, der saa med aabne Øjne, kunde overhovedet være blind for, at vi allerede stod midt oppe i haarde økonomiske Tider, og det er dog ikke den Slags Tidspunkter, man vælger til Frihandelseksperimenter og til at bortkaste Millioner af Statens Indtægter. Den højtærede Finansminister kan ikke paa nogen Maade komme bort fra Ansvaret for at have været med til dette.

Nu hører jeg nok det ærede Medlem fra Kallerup (N. P. Jensen) sige: Ja, det vil jo nok give sig; naar bare vi vente, skulle vi se, saa gaa Toldindtægterne nok op igen. Ja, det er heldigvis saa, at Tilværelsen ikke tager Menneskene saaledes paa Ordet, at man faar nøjagtigt Konsekvensen af de Dumheder, man begaar; saa vilde vi jo alle forlængst være tilintetgjorte. Det er klart, at naar man venter tilstrækkelig længe, vil der ogsaa blive raadet Bod paa de himmelraabende Dumheder, man gjorde i 1908. Men Spørgsmaalet er, om man